

©Л. О. Вакуленко¹, Д. В. Вакуленко¹, О. Р. Барладин², С. З. Храбра², В. С. Грушко²
 ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського”¹
 Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка²
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ – Для удосконалення фізичної реабілітації в Україні важливе значення має якість підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації. В її основі лежить досконалий педагогічний процес, організований професіоналами-викладачами усіх навчальних дисциплін, навчальні бази, а також навчальні програми та підручники, адаптовані до сучасних вимог.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ В УКРАИНЕ – Для совершенствования физической реабилитации в Украине особо важное значение имеет качество подготовки будущих специалистов физической реабилитации. В ее основе – усовершенствованный педагогический процесс, организованный профессионалами-преподавателями всех учебных дисциплин, учебные базы, а также учебные программы и учебники, адаптированные к современным требованиям.

IMPROVING PHYSICAL REHABILITATION IN UKRAINE – Quality training of future specialists in physical rehabilitation need for improve physical rehabilitation in Ukraine. It is based on the perfect pedagogical process, organized by professional teachers of all disciplines, educational facilities, and – adapted to the modern requirements of curricula and textbooks.

Ключові слова: фізична реабілітація; підготовка фахівців із фізичної реабілітації.

Ключевые слова: физическая реабилитация; подготовка специалистов физической реабилитации.

Key words: physical rehabilitation; training in physical rehabilitation.

ВСТУП Розвиток системи ефективної медичної реабілітації з урахуванням сьогоденного рівня суспільного здоров'я, без сумніву, можна віднести до числа найважливіших медико-соціальних завдань сучасної охорони здоров'я [1]. Поява інтересу практичної медицини до реабілітації зумовлена усвідомленням світовим медичним співтовариством недостатньої ефективності зусиль клінічної медицини в справі відновлення та компенсації втрачених у процесі хвороби чи після перенесених травм фізіологічних функцій організму [2].

На сучасному етапі фізична активність посідає четверте місце серед факторів, що впливають на стан здоров'я населення (ВООЗ). Застосування фізичної реабілітації сприяє активізації захисних і пристосувальних механізмів адаптації, прискоренню відновлення функції різних органів та систем, попередженню ускладнень та рецидивів захворювання, скороченню термінів клінічного і функціонального відновлення здоров'я та працездатності хворого; прискорює його повернення до суспільно-корисної праці, підвищує ефективність реабілітації, що має значний економічний та соціальний ефект [3]. Соціальна, економічна, політична ситуація в державі вимагає термінового удосконалення системи надання реабілітаційної допомоги населенню України. Вона включає організацію, матеріально-технічне забезпечення, якість надання реабілітаційної допомоги, рівень підготовки фахівців, причетних до реабілітації [4].

Метою роботи було визначити шляхи удосконалення підготовки фахівців із фізичної реабілітації, а саме бакалаврів. Актуальність проблеми зумовлена переходом до підготовки фахівців фізичної реабілітації з педагогічних до медичних вищих навчальних закладів.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ Дослідження базуються на тривалому теоретичному, науковому, практичному досвіді авторів, аналізі засобів і методів підготовки фахівців із фізичної реабілітації протягом 10 років (на факультеті фізичного виховання ТНПУ імені Володимира Гнатюка) та оцінці якості діяльності його випускників.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ Вважаємо, що для удосконалення якості підготовки фахівців із фізичної реабілітації на базі медичних вузів перш за все необхідне наступне:

1. Створення навчальних програм та відповідних їм підручників, адаптованих до сучасних вимог підготовки майбутніх фахівців. З цією метою у Міністерстві науки і освіти розроблено Стандарти вищої освіти (2016) для підготовки бакалаврів (перший рівень вищої освіти), галузь знань – 22 (охорона здоров'я), спеціальність – 227 (фізична реабілітація).

2. Відбір для роботи на кафедрі реабілітації викладачів-професіоналів, адаптованих до умов роботи кафедри. Складнощі пов'язані з тим, що на відміну від інших факультетів університету, на кожному курсі навчається не більше двох груп. Тому для отримання педагогічного навантаження обсягом посадового окладу фахівця повинен вести заняття з 3–4 навчальних дисциплін (а може і більше) та готувати навчальні програми до кожної з них. Це дуже великий обсяг роботи і вимагає високого рівня професійної підготовки.

3. Адаптація існуючих у медичних вузах кафедр із базових дисциплін до специфіки роботи з майбутніми реабілітологами. З цією метою викладачі указаних кафедр повинні бути ознайомлені з тими специфічними знаннями та навичками, які повинні отримати студенти під час занять на кожній з них. Для цього кафедра фізичної реабілітації повинна розробити програму спеціальної підготовки майбутніх реабілітологів стосовно кожної з базових кафедр.

4. Удосконалення викладання дисциплін із фізичного виховання (плавання, гімнастика, найбільш поширені види ігор (у тому числі розважальні), легка атлетика, туризм та ін.). При цьому відповідні спортивні бази в медичних вузах найчастіше відсутні. Під час указаних занять студенти повинні оволодіти не лише технікою, але теорією і методикою проведення занять з указаних дисциплін, щоб отримані знання та навички успішно використовувати у своїй подальшій практичній діяльності. Викладачі з указаних дисциплін повинні бути адаптовані до роботи з майбутніми реабілітологами. Необхідно працювати за відповідно підготовленими, вперше створеними, навчальними програмами. Вважаємо за доцільне для роботи залучати фахівців із фізичної реабілітації, які закінчили педагогічні вузи.

5. Підготовка викладачів до проведення занять з клінічних дисциплін для майбутніх реабілітологів. Бажано, щоб це були викладачі указаних кафедр. Вони добре володіють теоретичним матеріалом та методикою проведення занять з наявних в темі занять патологій, мають інформацію про контингент хворих лікувального закладу (відділення), необхідних для проведення практичних занять та доступ до них. Відсутність в указаних фахівців підготовки з основ фізичної реабілітації та особливостей

методів фізичної реабілітації при окремих захворюваннях можна вирішити шляхом створення на базі факультету післядипломної підготовки циклу (циклів) з вивчення основ фізичної реабілітації та фізичної реабілітації при окремих захворюваннях. Це може бути і вечірня (без відриву від виробництва) форма навчання, що відноситься до Тернопільського медичного університету, то 220 студентів під час навчання на VI курсі за власним бажанням пройшли підготовку з масажу на ФПО. Програма включала й основи реабілітації. Це професійно мотивовані фахівці, які отримали відповідний сертифікат. Окремі з них працюють в університеті й можуть викладати фізичну реабілітацію з навчальних дисциплін, притаманних специфіці кафедр, на яких вони працюють у даний час.

6. Втілення сучасних інформаційних технологій у процес підготовки фізичних реабілітологів. Її застосування дасть можливість удосконалити педагогічний процес, полегшити оволодіння студентами теоретичними основами та практичними навичками, розширити технології обміну інформацією та досвідом між фахівцями-практиками і науковцями, формувати партнерські стосунки між навчальними, реабілітаційними закладами та науково-практичними центрами на місцевому, національному та

міжнародному рівнях. В кінцевому результаті – сприяти удосконаленню потенційних можливостей процесу фізичної реабілітації в Україні.

ВИСНОВКИ Для удосконалення фізичної реабілітації в Україні важливе значення має якість підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації. В її основі лежить досконалий педагогічний процес, організований професіоналами-викладачами усіх рівнів, а також навчальні програми та підручники, адаптовані до сучасних вимог.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Клапчук В. В. Фізична реабілітація в Україні: історичні відомості і проблемні питання / В. В. Клапчук, В. М. Зайцева, І. В. Пушина // Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. – 2014. – № 1. – С. 204–209
2. Медведев А. С. Основы медицинской реабилитации / А. С. Медведев. – Минск : Беларус. навука, 2010. – 435 с.
3. Панченко О. А. Применение информационных технологий в современной реабилитации / О. А. Панченко, О. П. Минцер. – К. : КВИЦ, 2013. – 136 с.
4. Вакуленко Л. О. Основы медичної та соціальної реабілітації в медсестринстві : навч. посіб. / [Л. О. Вакуленко, І. Р. Мисула, Л. В. Левицька, Д. В. Вакуленко та ін.] ; за заг. ред Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 444 с.

Отримано 29.07.16